

ΙΠΠΟΤΙΚΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΑΛΕΞ. ΔΟΥΜΑ, ΠΑΤΡΟΣ

..... Η ΔΥΟ ΑΡΤΕΜΙΔΕΣ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)
ΟΤΕ, απάντησε ο Γαβριήλ, φεύ-
γο άμέσως για το Σαιν Κεντέν
και έχω έμπιστοσύνη στον βασι-
λικό σας λόγο...

—Ναι, φεύγατε άμέσως, κύ-
ριε, είτε ο βασιλεύς, ο οποίος
δέν μπορεί να συνέλθει ακόμα
από την ταραχή του. Κάμπετε
αυτό που υποσχέθηκατε κ' έχετε
το λόγο μου ως βασιλεύς και ως
ευγενούς, ότι κ' εγώ θα κάνω
δτι μου ζητήσετε.

Ο Γαβριήλ με την καρδιά
του πλημμυρισμένη από χαρά, ύ-
ποκλήθηκε μπροστά στο βασιλέα και στην Άρτεμιδα κ' άμέσως ά-
ποσύρθηκε.

—'Ελά τέλους! Έφυγε! φώναξε τότε ο Έρρικος Β' σαν να
είχε απαλλαγεί από ένα τεράστιο βάρος.

—Μεγαλειότατε, του απάντησε η Πουατιέ, ήσυχάστε! Έπιβλη-
θήτε στον έαυτό σας! Λίγο έλειπε να μιά προδοσείτε σ' αυτόν τον
άνθρωπο.

—Δέν είνε άλλως ένος άνθρωπος, είτε ο βασιλεύς σκεπτικός.
Είνε η συνείδησίς μου η ίδια που μιλάει!

—'Ε λοιπόν, Μεγαλειότατε, απάντησε η Άρτεμις, η οποία είχε
συνέλθει έντελως. Κάνετε καλά που δεχτή-
κατε την πρόταση του Γαβριήλ, γιατί είμαι
βέβαιη πως θα σκοτωθή στο Σαιν Κεντέν
κ' έτσι θα γλυτώσετε κ' απ' αυτόν κ' από
τη συνείδησί σας.

Ο βασιλεύς δέν έπρόφτασε να της ά-
παντήσει, γιατί την ίδια στιγμή μπήκε μέσα
ο καρδινάλιος της Λορραίνης, φέρνοντας
την έπιστολή που είχε γράψει στον άδελφό
του δούκα ντε Γκιζ.

Ο Γαβριήλ, βγαίνοντας από τα διαμε-
ρίσματα του βασιλέως, με την καρδιά του
ξολαφρομένη από ένα τεράστιο βάρος, δέν
είχε πειρά παρά μια σκέψη κ' ένθυμια: να
ξαναϊδή, γεμάτος έλπίδα, έκείνη που με τό-
σο πρόμο είχε εγκαταλείψει. Να ξαναϊδή
την πολυαγαπημένη του Άρτεμιδα ντε Κά-
στορ, να της πη τι περιέμενε τώρα από το
μέλλον και ν' αντίληψη από τα βιέμιατά
της το θάρρος, του όποιου τόση είχε ανάγκη.

Είχε μάθει, ότι η γενική προκήρυξη εί-
χε άποσπρηθεί έπειτ' από τα τελευταία γε-
γονότα, σε κάποιο μοναστήρι, μα δέν ήξερε
πού ήταν το μοναστήρι αυτό. Με τη σκέψη
ότι η γυναίκα της ύπαρξιάς της δέν θα
ήταν είχαν άκολουθήσει, διευθύνθηκε προς
τα διαμερίσματα που η αγαπημένη του κα-
τείχε άλλως στο άνάκτορο του Λουβρου,
για να ζητήσει σχετικές πληροφορίες.

Έκει βρήκε τη Διονυσία, τη δεύτερη κα-
μαρίνα της, η οποία, μόλις τον είδε, φό-
νιάξε:

—'Α! Ο κύριος ντ' Έξιές! Καλώς
ώρισατε! Μήπως κατά τύχη μάς φέρνετε
νέα από την καλή μας κυρία;

—'Απεναντίας, Διονυσία, απάντησε ο
Γαβριήλ. Έρχόμουν να μάθω νέα της από
σας.

—'Αλλοίμονο! Δέν ξέρω άπολύτως τίποτε και, καθώς βλέπετε,
είμαι προμετά άνησχη για την καλή μου κυρία...

—Και γιατί αυτή η άνησχη, Διονυσία; ρώτησε ο Γαβριήλ, ο
όποιος είχε αρχίσει τώρα ν' άνησχη κ' αυτός.

—Ρωτάτε γιατί; απάντησε η καμαρίνα. Για να ρωτάτε, άσφαλώς
θ' άγνωστε που βρισκόμασ η ύψηλοτάτη κυρία μου αυτή τη στιγμή.

—Ναι, το άγνωσ έντελως, Διονυσία, και αυτό άκριβώς ήσθα να
μάθω από σας...

—Θεέ μου! Μα δέν ξέρετε, έξοχότατε, ότι πρό ενός μηνός ζή-
τησε από τον πατέρα της την άδεια ν' άποσπρηθί σε μοναστήρι;

—Αυτό το ξέρω, έκανε άναπάντονα ο Γαβριήλ. Έπειτα;

—Έπειτα;... Αυτό άκριβώς είνε το προμερό. Γιατί, ξέρετε
πού μοναστήρι διάλεξε να πάει; Το μοναστήρι των Βενεδικτινων,
του όποιου ηγοιμένη είνε η παλαιά της φίλη, άδελφή Μόνικα. Το
μοναστήρι των Βενεδικτινων στο Σαιν Κεντέν, έξοχότατε! Στο
Σαιν Κεντέν, που το πολιορκούν τώρα κ' ίσως το έχουν κυριέσει

αυτοί οι ειδωλολάτρες οι Ίσπανοί μαζί με τους Άγγλους...

—'Ω! φώναξε ο Γαβριήλ. Βλέπω το δάχτυλο του Θεού μέσα σε
έξ' αυτά! Δέν πρόκειται τώρα να σώσω μόνο τον πατέρα μου, αλλά
και την αγαπημένη μου. Το θάρρος μου διπλασιάζεται έτσι. Εύχα-
ριστώ, Διονυσία.

Και βάζοντάς της στα χέρια της ένα βαλάντιο γεμάτο χρυσά
νομίσματα, έπροσέθεσε:

—Νά, πάρε για τις καλές σου πληροφορίες. Προσεύχου στο
Θεό για την κυρία σου και για μένα.

Και φεύγοντας γρήγορα, ξανακατέβηκε βιαστικά στην αλλη του
Λουβρου, όπου ο Μαρτέν Γκέο τον περιέμενε.

—Που θά πάμε τώρα, έξοχότατε; τον ρώτησε ο πιστός ύπη-
ρέτης μόλις τον είδε.

—Έκει που βροντάει το κανόνι, Μαρτέν! Στο Σαιν Κεντέν!
Πρέπει να βρούμε άσθε έκει το πολύ μεθαιριο και γι' αυτό θα φύ-
γουμε σε μια ώρα, γενναίε μου.

—Τόσο το καλύτερο! φώναξε ο Μαρτέν. 'Ω μεγάλε άγιε Μαρ-
τίνε, προστάτη μου, σ' εύχαριστώ που κ' άπομακρύνεις απ' αυτό το
καταραμένο Παρίσι, όπου κοντεύω πια να τραβήθω! Είμαι τώρα
έτοιμος να ριχτώ μέσα στις φλόγες.

XXVI

ΖΑΝ ΠΕΚΟΥΑ, Ο ΥΦΑΝΤΗΣ

Στο φρουραρχείο

του Σαιν Κεντέν, στις 15 Αιγούστου, είχαν
συνέλθει σε σύσκεψη οι στρατιωτικοί άρχηγοί
κ' οι προσετοί της πόλεως. 'Η πόλις δέν είχε
παραδοθεί ακόμα, μα βλοι είχαν χάσει πια
κάθε έλπίδα σωτηρίας. 'Η πείνα και η στερη-
σις είχαν φτάσει στο άπορροηρο και γι' α-
υτό, έβάσαν άλλωςτε οι έχθροι θά την κυρι-
εμαν άποσδήρουν, δλεε σκεπτόντουσαν τώρα
πως ήταν προτιμότερο να την παραδώσουν,
ού να αναμεύσουν τοιλάχιστον έτσι τόσες
αβλιότητες.

Ο Γκασπαρ ντε Κολινά, ο γενναίος ναύ-
αρχος, στον οποίο ο θεός του ο κοντόσταυλος
Μιχαηλάνου είχε άναθεσει την ύπερσπια του
φρουρίου, δέν σιμμεριζόταν την άποψη αυτή,
γιατί ήξερε ότι από τη θύμνα του Σαιν Κεν-
τέν έξηρτάτο η τύχη της Γαλλίας όλόκληρης.
Μα τί μπορούσε κ' αυτός να κάνει έναντιον
της άποταρρύνσεως ενός όλοκληρου κόσμου, ο
όποιος δέν θ' άργούσε να παραδοθή μόνος
του;

Ώστόσο ο Κολινά είχε άποφασίσει να κα-
ταβάλλη μια τελευταία προσπάθεια και γι' αυτό
είχε συγκάλεσει την ήμερα έκείνη τους προ-
κριτες και τους στρατιωτικούς άρχηγους.

Μίλησε πρώτος αυτός, έπισηλοούμενος τον
πατριωτισμό των παριστιανων, μα μια γεν-
ική σιωπή ίσποδήχτηκε τα λόγια του. Τότε ο
Κολινά ζήτησε την γνώμη του αξιωματικού
'Οξέο, ενός γενναίου ευγενούς που είχε κάνει
ως τότε θαύματα άνδρείας. Μα η γνώμη του
δέν ήταν, δυστυχώς, αυτή που περιέμενε ο
ναύαρχος.

—'Αφου μου κάνετε την τιμή να μου ζη-
τάτε τη γνώμη μου, κύριε ναύαρχε, είτε ο
'Οξέο, θά σας πω με θλίψη μου, ότι το Σαιν
Κεντέν δέν μπορεί ν' άντισταθή πια. Με την
πρώτη επίθεση του έχθρου, η οποία θα γίνει σε
μια ώρα ίσως, θά φουρία θά πέσουν στα χέ-
ρια του. Δέν είνε λοιπόν προτιμότερο, έφόσον

Ένας απ' τους τρομερούς άρχηγους της Γαλ-
λικής Έπαναστάσεως, ο περιφρομος Δαντιών.
(Πινάκ του Τ. Φιλίπποτ).

υπάρχει ακόμα καιρός, να σώσουμε την πόλιν απ' τη λεηλασία, συν-
θηκολογώντασ με τους έχθρούς;

—Ναι!... Ναι!... Αυτό είνε λογικό!... Αυτό πρέπει να
γίνη!... μθρήσαν βλοι.

—'Οχι, κύριε, όχι! φώναξε ο ναύαρχος. Έγώ νομίζω ότι μπο-
ρούμε ν' άποκρούσουμε και την προσεχή επίθεση των Ίσπανων, ο-
πως άποκρούσαμε άλλες πέντε ως τώρα.

—Μα πως θά γίνη αυτό, τον διεκρούε ο μηχανικός Λάξφροντ, ο
όποιος είχε την έπιστασία των όχυρωμάτων της πόλεως, τη στιγμή
που τέσσερες πόρτες είν' ανοιχτές κάλας στον έχθρο; Άποφω μά-
λιστα πως δέν τις πέρασε κάλας. Έν πρώτος έκει που τελείωνε η
λεωφόρος Σαιν Μαρτέν, υπάρχει στα τείχη ένα άνοιγμα τόσο πλατύ,
ώστε μπορούν να το περάσουν είκοσι άνδρες κατά μέτωπον. Χάσκω
έκει περισσότερους από διακόσους άνδρες, οι όποιοι προσεπάθησαν ν'
άντικαταστήσουν το γερραμένο τείχος με τα στηθή τους. Στην πό-
λι του Σαιν Ζάν, μόνο ο μεγάλος πάργος άπομένει όρθιος κ' δλεε

ή επάλξεις έχουν γραμμωστεί. Στο συνοικισμό του Ρεμικού, οι Ίστανού έχουν γραμμώσει όλα τα τείχη. Τέλος, στο μέρος του προαστίου "Π", όπως ξέρετε, κύριε ναύαρχε, οι έχθροι έχουν κυριώσει όλες τις πύργους μας.

Πριν ακόμα τελειώσω τα λόγια του ο μηχανικός, οι ψιθυροί των συγκεντρωμένων ξανάρχισαν και μολονότι δεν τολμούσε κανείς να διατυπώσει δικιά του γνώμη, όλοι συζητούσαν μεταξύ τους :

- Το καλύτερο που έχουμε να κάνουμε, είναι να παραδοθούμε...
- "Έξαρνα όμως μια φωνή, σαν κεραυνός, άκούστηκε :
- Σιωπή!...

Και πραγματικά σάπασαν άμείως όλοι, γιατί αυτός που μιλούσε τόσο δυνατά και τόσο σοβαρά, ήταν ο Ζάν Πεκουά, ο αντιπρόσωπος της Συντεχνίας των Ύφαντων, ένας πολίτης που όλοι τον εκτιμούσαν, τον άγαπούσαν και τον φοβόντουσαν αλάτοι.

Ο Ζάν Πεκουά έλάτρευε το Σαιν Κεντέν, ζούσε γι' αυτό και θα πέθαινε γι' αυτό, εν άνάγκη. Για τον τίμο ύφαντή, δεν ύπηρεζε τίποτε άλλο στον κόσμο από τη Γαλλία και το Σαιν Κεντέν.

—Ναι, σιωπή! Ξαναείτε, και δώστε μου, καλοί μου συμπατριώται και άγαπητοί φίλοι, μιάς στιγμής προσοχή. Ο κ. Λώξφορντ έλεγε πρό δλίγου, ότι δ' εν ν μ π ο ρ ο υ μ ε πιά ν' άντισταθούμε. Μά αυτό δεν σημαίνει, ότι δ' εν π ρ ε β ε ι ν' άντισταθούμε. "Ας άντισταθούμε λοιπόν και άς πεθάνουμε. "Αφού τα τείχη καταρρέουν, άς σχηματίσουμε τείχη με τα πτώματά μας! "Ας κερδίσουμε μιάς βδομάδας καιρό, δυό ημερών, μιάς ώρας με το αίμα μας. "Από το Σαιν Κεντέν έξαρτάται ή τύχη της Γαλλίας. "Ας πεθάνουμε λοιπόν γι' αυτή...

Και άπευθυνόμενος προς τον ναύαρχο Κολινύ, πρόσθεσε :

—Λοιπόν, κύριε ναύαρχε, έσείς που έχετε όλη την εθύνη, διατάξετέ μας να πεθάνουμε!...

"Έπειτα από τα έπίσημα αυτά λόγια του ύφαντή, όλοι χαμήλωσαν τα κεφάλια τους.

—Καταλαβαίνω από τη σιωπή σας, φίλοι και άδελφοί, ξαναέτε ο Ζάν Πεκουά, ότι με καταλάβατε κ' ότι έπδοκιμάζετε. Ζήτω λοιπόν ή Γαλλία!

—Ζήτω ή Γαλλία! επανέλαβαν μερικά άπ' τους συγκεντρωμένους με φωνή πένθημη και ξεφουρισμένη.

Τότε ο ναύαρχος Κολινύ σηκώθηκε όρθιος και έλεγε παραγμένος :

—"Οχι! Αυτό δεν μπορεί να γίνει! "Η θυσία θα ήταν άνομολής. "Εγώ που έχω την εθύνη, δεν μπορώ να θυσιάσω τον πληθυσμό μιάς δόλολης πόλεως, χωρίς κανένα άποτέλεσμα. "Οχι! "Οχι! "Η εθύνη μου θα ήταν τρομερή.

"Έξαρνα τότε μια φωνή δυνατή των δίκειψε :

—"Όποτε σκέπτεσθε να παραδώσετε την πόλι, κύριε ναύαρχε :

XXVII

Ο ΓΑΒΡΙΗΛ ΣΤΟ ΕΡΓΟΝ!

— Παιός τοιμά και με διακόπτει έτσι; ρώτησε ο Κολινύ κατρουφιάνοντας.

—"Εγώ, αλάνησε προχωρώντας προς το μέρος του ένας νέος που φουρτώε κοστούφι χωρικό των περιχώρων του Σαιν Κεντέν.

—"Ενας χωρικός! έλεγε ο ναύαρχος.

—"Οχι! τον δίκειψε ο άγνωστος. Δεν είμαι χωρικός. Είμαι ο ύποκομης ντ' "Εξμές, λοχαγός της Φρουράς του βασιλέως, εν δ' νόμιμα του όποιου έρχομαι...

—"Εν όνόματι του βασιλέως! είπαν όλοι οι συγκεντρωμένοι.

—Ναι, εν όνόματι του βασιλέως! επανέλαβε ο Γαβριήλ. Καθώς βλέπετε, ο κύριός μας δεν έγκατέλειπε τους γενναίους κατοίκους του Σαιν Κεντέν και τους σύλλογιζεται πάντοτε. "Εφτασα μεταφρασμένος σε χωρικό πρό των όρων και κατά τις τρεις αυτές ώρες είδα τα τείχη σας και άκουσα τις συζητήσεις σας. Μά έπαυσατέ μου, να σας πω, ότι αυτά που είδα δεν άντακουρίζονται προς αυτά που άκουσα. Γιατί τάχα έπαυσατε έδώ μέσα τόση άπογοήτευση, μιά άπογοήτευση, που ταυριάζει μόνο στις γυναίκες; Γιατί χάσατε όλοι σας κάθε έλπίδα και κυριευθήκατε από πανικό; Σπρώστε τα κεφάλια σας, όμηστε έναντίον του έχθρου και άν εινε άδύνατο να τον νικήσετε, φροντίστε ώστε ή καταστροφή σας να εινε πώ ένδοξη από ένα θάνατο. "Ερχομαι από τα τείχη και σας λέω, ότι μπορείτε ν' άντισταθίτε δεκαπέντε μέρες ακόμα, ενώ ο βασιλεύς δεν σας ζητάει παρά μιά βδομάδα άμυνας, για να σωθή ή Γαλλία. Σ' ότι άκουσα πρό δλίγου έδώ μέσα, θ' άπαντήσω με δυό λέξεις, για να σας άποδείξω, ότι δεν εινε οσοστό ν' άτελειψέστε...

Οι άξιωματικοί και οι πρόξιοι είχαν συγκεντρωθεί τώρα γύρω άπ' το Γαβριήλ και τα λόγια του τους είχαν προκαλέσει έντύπωση άνάλογη προς αυτή που έπείδωκε. ("Ακολουθεί)

ΤΑ ΦΑΙΔΡΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Ο ΞΕΝΟΔΟΧΟΣ ΚΑΙ Ο... ΔΙΑΒΟΛΟΣ

Ο άνθρωπος που ξεβίδωνε τα μέλη του σαν νάταν άνδρείκελο. Ο τρόμος του ξενοδόχου. "Ξεβίδωσε μου τό... κεφάλι!...". Ο ξενοδόχος τό βράζει στα πόδια. Παιός ήταν ο τρομερός διαβολάνθρωπος. "Ενας έπικος πολεμιστής. Οι ήρωοί του Ζοζέ ντ' Ραντζώ. "Απ' τα παιδιά των μαχών στη Βασιλίη. "Ενας πεζός και οϊκτρός θάνατος, κ.λ.π.

"Ενα βράδυ του 1647, δυό ίππείς, οι όποιοι φανόντουσαν ότι έρχόντουσαν από πολύ μακριά, έπαμάνησαν στο Ραμποιγιέ της Γαλλίας, μπροστά στο Ξενοδοχείο "Το Έστερμένο Παγώνια". Ο ένας άπ' αυτούς είχε πολεμικότατη όμη και φανόνταν πρόσωπο σημαντικό. Ο άλλος έμοιαζε σαν ύπερής του ή Ιτακόμης του.

Ο Ξενοδόχος τους ύποδέχτηκε με μεγάλη εγγένεια, ώδήγησε τ' άλλα στα σταύλο κ' έπειτα τους έτόιμασε πλουσιώτατο δείπνο. Οι ταξιδιώτες τον συνεχάρησαν για την έξαιρετική μαγειρική του, κ' έπειδή ήταν πολύ άργά, τον παρακάλεσαν να τους έτοιμάσει ένα δομάτιο να κοιμηθούν.

Ο Ξενοδόχος προθυμοποιήθηκε να τους παραχωρήσει το καλύτερο δωμάτιο του.

Στό τζάκι έκαίγε δυνατή φωτιά. Και ενώ ο Ξενοδόχος, για να τους περιποιηθή περισσότερο, έβαζε κ' άλλα ξύλα στη φωτιά, ο εγγενής έλεε στον Ιτακόμη του :

—"Ιουστίνε, πάρε, σε παρακαλώ, το ένα μου μάτι και βάλτο μέσα σ' ένα ποτήρι με νερό ως άμω το πρωί!

Ο Ξενοδόχος, άκούοντας τα λόγια αυτά, έμεινε σασιτισμένος. "Η σασιτισμάρα του δέ μεγάλωσε, όταν γυρίζοντας, είδε τον Ξένο του να χώνη τα δυό του δάχτυλα και να βράζει πραγματικόως το άριστορό του μάτι.

Κατόπιν, ο Ξένος κάθισε σε μιά πολυθρόνα και έλεγε του Ιτακόμου του :

—Βγάλε μου τώρα το πόδι μου, γιατί μ' έκανε να πονέσω πολύ σήμερα.

Κατάπληκτος και πάλι ο Ξενοδόχος, είδε τον ύπερής να βράζει πράγματι το ένα πόδι του κυριόν του και να τό άκομψάει σε μιά γωνία.

—Τώρα, έλεγε πάλι ο Ξένος, βγάλε μου το ένα μου χέρι για να κοιμηθώ πώ άναπαυσικά!

Ο Ξενοδόχος άνοιξε διάπλατα τα μάτια του και είδε τον Ιτακόμο να βράζει το άριστορό χέρι του κυριόν του και να τό τοποθετή κοντά στο βγαλμένο πόδι.

Στό μεταξύ αυτό, ο Ξένος είχε άπληκθεί τη μεγάλη σασιτισμάρα του άφελούς Ξενοδόχου. Θέλοντας λοιπόν να διασκεδάσει μαζί του, γάρσε και έλεε στον Ιτακόμο του :

—Τώρα, έπειδή μ' έχει πάσει φοβερός πονοκέφαλος, κάνε μου τη χάρη να μου ξεβιδώσεις το κεφάλι μου!

Μόλις άκουσε αυτά λόγια ο Ξενοδόχος, βέβαιος πιά πώς έχει να κάνει με τον ίδιο το διάβολο, τόβαλε στα πόδια κατατρεγμένος, κατρακυλώντας στα σκαλοπάτια και ξεφριώνοντας έξορκισμούς. Οι ταξιδιώτες είχαν ξεκαρδιστεί στα γέλια κ' είδαν κ' έβλαψαν κατόπιν για να τον καθησυχάσουν και να τον πείσουν πώς δεν εινε... γάντασμα!

Ότιόσο, ο παράδοξος έκείνος άνθρωπος, ο όποιος είχε ψεύτικο μάτι, ψεύτικο χέρι και ψεύτικο πόδι, ήταν άπλούστατα ο Γάλλος στρατόρχης Ζοζέ ντ' Ραντζώ.

Ο στρατόρχης αυτός ήταν άληθινός ήρωας. Πολεμιστής έξ επαγγέλματος, είχε εν πρώτους ύπηρετήσει τον βασιλέα της Σουηδίας. Κατά το 1625 προσελήφθη στη στρατιωτική ύπηρεσία της Γαλλίας. Κατά την πολιορκία της Ραβένης έθριάμβευσε, πολεμικός ήρωικότατα. Άλέκτισε δέ έτσι τη στρατιωτική όρδο.

Προσηγμένος, κατά την πολιορκία της Ντόλ, είχε χάσει το ένα του μάτι και τό ένα του αυτί. Κατά την ιστορική δέ μάχη του "Αλλάς έχασε τό ένα του χέρι και τό ένα του πόδι, τα όποια άντικατέστησε, όιος και τό μάτι του, με ψεύτικα. Τέλος, κατά τη μάχη του Άννεκου, πολεμώντας στην πρώτη γραμμή, είχε τραυματισθεί τέσσερες φορές σε διάφορα μέρη του σώματός του.

Στόν ήρωικό αυτό στρατόρχη που φανόνταν προσηγμένος να πεθάνη ένδόξως επί του πεδίου της μάχης, ή μοίρα έπεφύλαξε διαφορετικό θάνατο. Κατά τις πρώτες παραχές της Σφενδόνης, ο τότε ύποναγός Μαζαρίνος, τον θέωρησε ύποπτο και τον φυλάκισε στη Βασιλίη. "Υστερ' από λίγους μήνες όμως, αναγνωρίστηκε ή άθωότης του κ' ο ένδοξος στρατόρχης, άπέκτησε την ελευθερία του. Στη φυλακή όμως είχε προσβληθεί από όδροπικία και ύστερ' από ένα χρόνο πέθανε άπ' την ασθένεια αυτή.

